

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr
Rady Gminy Nowy Duninów
z dnia

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2015 – 2018**

I WPROWADZENIE

We współczesnym świecie sprawy rodziny, jej zadania oraz rola nabierają coraz większego znaczenia. Priorytetem polityki społecznej jest m.in. tworzenie optymalnych warunków dla powstawania i funkcjonowania rodzin w Polsce. Efektem tworzenia nowych rozwiązań w zakresie polityki rodzinnej państwa jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r., poz. 332), która nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Podejmowane w ramach lokalnego systemu wspierania rodziny działania powinny mieć na celu profilaktykę oraz wsparcie i umożliwienie przewyciężenia trudnych sytuacji życiowych wykraczających poza własne możliwości rodziny, zagrażających dobru dziecka, bądź w sytuacjach koniecznych zapewnienie dziecku opieki i wychowania poza rodziną biologiczną.

Podmiotem realizującym powyższe cele na terenie gminy Nowy Duninów jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracujący na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

To ośrodek pomocy społecznej ma ustawowy obowiązek prowadzenia działań profilaktycznych wobec rodziny niewydolnej wychowawczo i społecznie, a w razie potrzeby udzielania jej profesjonalnej, niezbędnej pomocy różnego typu.

Pomoc społeczna, jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przewyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc ta powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb.

II DIAGNOZA SPOŁECZNA

Na dzień 31.12.2014r. gminę Nowy Duninów zamieszkiwało 3 966 mieszkańców, w tym 2 034 kobiet (dane USC w Nowym Duninowie). Przy utrzymującej się na podobnym poziomie liczbie osób zamieszkujących teren gminy odnotowuje się jednocześnie tendencję spadkową w zakresie % udziału w nich dzieci i młodzieży w wieku do 18 roku życia.

Tendencje tą wykazuje poniższe zestawienie;

Dane wg. stanu na koniec;	2011 rok	2013 rok	2014 rok
<i>Liczba ogółem mieszkańców gminy</i>	3 965	3 952	3 966
<i>Liczba dzieci i młodzieży do 18 roku życia zamieszkujących na terenie gminy</i>	833	783	784
<i>Udział % w ogólnej liczbie mieszkańców</i>	21,01%	19,81%	19,77%

Struktura mieszkańców gminy Nowy Duninów według stanu na dzień 31.12.2014 roku przedstawia się następująco;

Ilość osób zamieszkujących na terenie gminy;	mężczyźni	kobiety	razem
<i>- w wieku do 18 roku życia</i>	400	384	784
<i>- w wieku produkcyjnym</i>	1 399	1 395	2 794
<i>- w wieku poprodukcyjnym</i>	133	255	388

Z powyższej tabeli wynika, że ponad 70% ogółu mieszkańców gminy Nowy Duninów jest w wieku produkcyjnym. Natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią niespełna 10% ogółu mieszkańców, z tego ponad połowa to kobiety.

W 2014 roku z pomocy społecznej w różnej formie skorzystały 624 osoby, to jest ok. 16% ogółu mieszkańców, skupionych w 220 rodzinach.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną na terenie gminy Nowy Duninów w 2014 roku przedstawia poniższa tabela;

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁE M	w tym: NA WSI	
0		1	2	3
RODZINY OGÓŁEM (wiersz 2+3+4+5+6+7)	1	220	220	624
o liczbie osób	2	67	67	67
1	3	28	28	56
2	4	47	47	141
3	5	46	46	184
4	6	21	21	105
5	7	11	11	71
6 i więcej				
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem (wiersz 9+10+11+12+13+14+15)	8	110	110	438
o liczbie dzieci	9	39	39	118
1	10	50	50	206
2	11	17	17	90
3	12	4	4	24
4	13	0	0	0
5	14	0	0	0
6	15	0	0	0
7 i więcej				
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM (wiersz 17+18+19+20)	16	25	25	79
o liczbie dzieci	17	13	13	33
1	18	8	8	28
2	19	3	3	12
3	20	1	1	6
4 i więcej				
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM (wiersz 22+23+24+25)	21	55	55	157
o liczbie osób	22	12	12	12

1				
2	23	9	9	18
3	24	18	18	54
4 i więcej	25	16	16	73

Ze względu na typy rodzin objętych pomocą społeczną w roku 2014 najliczniejszą grupę stanowią jednoosobowe gospodarstwa domowe (30% ogółu rodzin). W drugiej kolejności plasują się trzyosobowe rodziny, stanowiące 21% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej. Rodziny sześćosobowe stanowią 5% ogółu wszystkich gospodarstw domowych.

Przeważająca liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wychowuje dwoje dzieci, tj. 45% wszystkich rodzin z dziećmi. Rodziny wielodzietne liczą najwięcej czworo dzieci. Rodziny niepełne objęte pomocą społeczną stanowią 11% ogółu rodzin, w tym najwięcej jest rodzin niepełnych liczących dwoje dzieci. Rodziny emerytów i rencistów stanowią 25% rodzin objętych pomocą społeczną, z przeważającą liczbą gospodarstw wieloosobowych.

Powody przyznania pomocy z pomocy społecznej na terenie gminy Nowy Duninów w 2014 roku;

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI 1)	
0		1	2	3
UBÓSTWO	1	137	137	373
SIEROCTWO	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	20	20	84
W TYM:	5	7	7	36
WIELODZIETNOŚĆ				
BEZROBOCIE	6	115	115	327
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	52	52	110
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	34	34	80
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	48	48	173
W TYM:	10	28	28	83
RODZINY NIEPEŁNE				
RODZINY WIELODZIETNE	11	14	14	81
PRZEMOC W RODZINIE	12	4	4	23
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	30	30	76
NARKOMANIA	15	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	16	2	2	5
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	17	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	18	1	1	5
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	0	0	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

Jak wynika z powyższej tabeli, jednym z naczelnych powodów przyznawania pomocy społecznej jest ubóstwo. Zazwyczaj jest ono konsekwencją bezrobocia, niepełnosprawności i uzależnienia alkoholowego.

Rodziny z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego znalazły się na czwartym miejscu wśród przesłanek kwalifikujących do przyznania pomocy społecznej.

Z danych statystycznych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku wynika, że na koniec 2014r. na terenie gminy Nowy Duninów funkcjonowały trzy rodziny zastępcze spokrewnione, zapewniająca opiekę pięciorgu dzieciom. Ponadto jedno dziecko z terenu gminy Nowy Duninów objęte było opieką w ramach rodzinnego domu dziecka, natomiast dwoje dzieci przebywało w rodzinie zastępczej zawodowej.

W 2014r. do Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Duninów wpłynęło 6 formularzy „Niebieskie Karty”, z czego 4 formularze sporządzone były przez Posterunek Policji w Nowym Duninowie i 2 formularze przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie.

Charakterystyka osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc, wobec których wszczęto procedurę "Niebieskie Karty" w 2014 r.

		Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie				Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie			
		OGÓŁEM	do 18 r. życia	od 18 do 67 lat	od 67 lat	OGÓŁEM	do 18 r. życia	od 18 do 67 lat	od 67 lat
		1	2	3	4	5	6	7	8
kobiety	1	4	1	3	0	0	0	0	0
mężczyźni	2	3	1	0	2	6	0	5	1

Jak wskazuje powyższa tabela, przemocy doświadczaly zarówno kobiety, jak i mężczyźni, natomiast sprawcami przemocy w podejmowanych sprawach byli mężczyźni.

Sporządzona w 2012r. Diagnoza rodzin zagrożonych przemocą tzw. „grup ryzyka” w gminie Nowy Duninów potwierdza, iż przemoc w rodzinie jest zjawiskiem spotykanym. Pojawia się ona najczęściej w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami, ofiarami, sprawcami są członkowie rodziny.

W badaniu ankietowym, w ramach diagnozy 29% spośród ankietowanych mieszkańców gminy potwierdziło, iż było świadkiem przemocy domowej, 19% ofiarą, a 3% sprawcą. Do tego co 11 objęte ankietą dziecko zadeklarowało, iż widziało przemoc lub było sprawcą albo ofiarą przemocy.

Trudno jest jednoznacznie określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy, w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie, czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Podobna sytuacja występuje w przypadku uzależnień, których rodzaj i skala jest trudna do zdiagnozowania i jednoznacznego oszacowania.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Duninowie wynika, że w 2014 roku przeprowadzono 8 postępowań wobec osób zamieszkujących teren gminy, uzależnionych od alkoholu spośród, których 7 osób podjęło dobrowolnie leczenie odwykowe.

III CEL I ZAKRES PROGRAMU

Głównym celem Programu jest budowa lokalnego systemu wsparcia rodziny poprzez:

1. profilaktykę stosowaną przed podjęciem interwencji w rozwiązywaniu problemów rodziny, dzieci i młodzieży,
2. wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych,
3. ochronę praw rodziny i dziecka,
4. uzupełnianie braków zdrowotnych, edukacyjnych, wychowawczych, społecznych i materialnych rodzin i dzieci,
5. ochronę dzieci i młodzieży przed porzuceniem, zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami oraz przestępczością,
6. zapewnienie opieki, wychowania oraz wsparcia dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodzicielskiej,
7. współpracę podmiotów publicznych i niepublicznych na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

Program uwzględnia uwarunkowania gminy Nowy Duninów i rozwiązania wynikające z obowiązującej ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r., poz. 163), ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 124), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012r., poz. 124 z późn. zm.) oraz występujące i przewidywane potrzeby w tym zakresie.

Program nawiązuje do „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na Lata 2011-2015” przyjętej w drodze Uchwały Nr 57/VI/11 przez Radę Gminy Nowy Duninów w dniu 13 maja 2011r. i „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Duninów na Lata 2014-2016” przyjętego w drodze

Uchwały Nr 240/XXX/14 przez Radę Gminy Nowy Duninów w dniu 28 lutego 2014r.

Cel strategiczny Programu; WSPIERANIE RODZINY

Miejsce realizacji Programu; obszar gminy Nowy Duninów

Czas realizacji Programu; od 2015 roku do 2018 roku

Adresaci Programu;

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia i nie sprawuje należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Adresatami programu są w szczególności następujące rodziny i dzieci :

1. Rodziny niezaradne życiowo

Programem mogą zostać objęte rodziny, które nie posiadają zdolności wychowawczych i popełniają błędy wychowawcze. W takiej rodzinie brak jest stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa. Innymi słowy dysfunkcyjność rodziny wpływa na załamanie struktury relacji rodzinnej. Wtedy też rodzina, jako podstawowa komórka społeczna nie może spełniać podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Najczęściej problemy w takich rodzinach wynikają z niskiego poziomu wykształcenia rodziców, czy też trudnej sytuacji materialno-bytowej.

2. Rodziny z problemem ubóstwa obarczone bezrobociem

Rodziny naznaczone ubóstwem, często wynikającym z braku pracy, są tą częścią społeczeństwa, która jest zagrożona patologiami. Wiele osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie boryka się z problemem bezrobocia. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspakajanie podstawowych potrzeb rodziny i prowadzi do narastania kwestii ubóstwa.

3. Rodziny dotknięte przemocą

Liczba rodzin dotkniętych przemocą wzrasta. W 2014 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 6 „Niebieskich Kart”. Przemoc fizyczna i psychiczna nie znajduje swego źródła tylko w rodzinach z obniżoną sprawnością bytową i materialną. Coraz częściej problem dotyka rodzin pełnych, dobrze sytuowanych materialnie oraz ludzi wykształconych. Niestety, tylko nieliczne z rodzin dotkniętych przemocą zgłaszają swój problem. Często temat przemocy domowej pozostaje nadal w tzw. „czterech ścianach”.

4. Rodziny dotknięte uzależnieniem.

Każde uzależnienie jest chorobą rodziny, ponieważ uzależnienie jednego z członków rodziny oddziałuje na całą rodzinę i wszyscy chorują. Ludzie związani z uzależnionym reagują na jego zachowania. Próbuje je kontrolować, kryć lub minimalizować. Często obciążają się winą i cierpią z tego powodu. Własne emocje tych osób ulegają zaburzeniom i w efekcie, profesjonalnej pomocy oraz zewnętrznego wsparcia potrzebuje już nie tylko uzależniony, ale również jego bliscy.

5. Dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym

Dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym mają na ogół problemy w sferze emocjonalnej. Ich zaburzenia nie pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie. W taki sposób dziecko z głębokim deficytem emocjonalnym nie wykształtuje odpowiedniej hierarchii wartości. Proces ukierunkowania dziecka jest niezwykle trudnym procesem, który pochłania wiele pracy i wysiłku. Na niedostosowanie społeczne dzieci duży wpływ ma środowisko pierwotne, którym jest rodzina oraz rozwój cywilizacji i technologii, a także środowisko rówieśnicze.

Nie mniej jednak rodzina niezależnie od tego, jak funkcjonuje, czy jest środowiskiem zdrowym i wartościowym moralnie, czy też przejawia wyraźne cechy patologii - w każdym przypadku kształtuje osobowość, postawę społeczną, wyznacza koleje losu dziecka.

Koordynator Programu;

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy w Nowym Duninowie,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Płocku,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Duninowie,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Nowy Duninów,
- Posterunkiem Policji w Nowym Duninowie,
- Prokuraturą Rejonową w Gostyninie,
- Sądem Rejonowym w Gostyninie – Wydział Rodzinny i Nieletnich, Wydział Karny,
- Sądem Okręgowym w Płocku – Wydział Cywilny,
- placówkami oświatowymi,
- placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,
- organizacjami pozarządowymi i społecznymi.

Źródła finansowania Programu;

- środki budżetu gminy Nowy Duninów,
- środki budżetu państwa,
- środki pozyskane z innych źródeł.

IV DZIAŁANIA W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2015-2018

lp.	Cele	Działania	Wskaźniki	Termin	Realizatorzy
	Prowadzenie profilaktycznej działalności na rzecz rodzin wychowujących dzieci.	-rozpowszechnianie ulotek, publikacji wzmacniających rolę i funkcję rodziny; -udział w kampaniach promujących wartości rodzinne; -udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży; -udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych z zakresu dysfunkcji rodziny; -zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego; -prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie marginalizowanej lub zagrożonej kryzysem tzw. „grup ryzyka”.	- liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych, -liczba kompanii, - liczba akcji informacyjnych, -liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych, -liczba udzielonych porad specjalistycznych, -liczba monitorowanych rodzin.	2015-2018	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu
	Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczych, wychowawczych i socjalnych.	-zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego; -przydzielenie asystenta rodziny; -wspieranie rodziny przez pracownika socjalnego; -pomoc rodziny wspierającej; -opieka w placówce wsparcia dziennego; -współpraca ze szkołami, pedagogiem szkolnym w celu rozwiązywania problemów wychowawczych i możliwości uzyskania pomocy w nauce;	-liczba udzielonych porad specjalistycznych, -liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, -liczba rodzin objętych wsparciem pracownika socjalnego, -liczba osób w placówkach wsparcia dziennego, -liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pieniężnej i niepieniężnej, -liczba wniosków	2015-2018	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu

	<p>-udzielanie pomocy finansowej i pomocy rzeczowej;</p> <p>-zapewnienie potrzebującym dzieciom i młodzieży posiłków w szkole;</p> <p>-zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych;</p> <p>-przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o dodatkach mieszkaniowych;</p> <p>-przyznawanie pomocy materialnej dla uczniów;</p> <p>-podejmowanie działań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii;</p> <p>-podejmowanie działań w ramach Gminnego Programu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Duninów;</p> <p>-realizowanie zadań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;</p> <p>-realizowanie zadań wynikających z rządowych i gminnych programów pomocy społecznej oraz projektów współfinansowanych ze</p>	<p>złożonych do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego,</p> <p>-liczba osób, które dobrowolnie podjęły leczenie.</p> <p>-liczba „Niebieskich Kart”,</p> <p>-liczba rodzin objętych wsparciem w ramach rządowych i gminnych programów pomocy społecznej oraz projektów.</p>		
--	--	--	--	--

	środków zewnętrznych, mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin oraz rozwój specjalistycznego dla nich wsparcia.			
Zapewnienie opieki, wychowania oraz wsparcia dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodzicielskiej	-współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej; -współfinansowanie pobytu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej; -pomoc usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej w podjęciu zatrudnienia, w uzyskaniu mieszkania i integracji ze środowiskiem.	-liczba dzieci przebywających w różnych formach pieczy zastępczej, -liczba usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej objętych wsparciem.	2015-2018	Urząd Gminy w Nowym Duninowie, GOPS w Nowym Duninowie, PUP Płock, PCPR Płock
Poprawa jakości współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodzin z dziećmi	-stała współpraca organizacji pozarządowych, szkół, policji, służby zdrowia, GOPS, sądów, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego; -stała współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie; -doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny, rodzin wspierających oraz innych specjalistów).	-liczba spotkań w ramach współpracy, -liczba spotkań roboczych, -liczba szkoleń, warsztatów, kursów, seminariów, konferencji.	2015-2018	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu

V MONITORING PROGRAMU

Monitoringiem i ewaluacją Programu zajmować się będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie, w oparciu o pozyskiwane informacje oraz dane ze sprawozdań uzyskiwanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub w przypadku pojawienia się nowych regulacji prawnych i ustawowych, a także nowych inicjatyw lokalnych, GOPS wraz z podmiotami realizującymi poszczególne działania, będzie podejmował odpowiednie czynności naprawcze lub czynności w kierunku aktualizacji zapisów w Programie.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych. W oparciu o przyjęte w Programie wskaźniki raz w roku dokonana zostanie analiza jakościowa i ilościowa zebranych informacji na temat realizacji działań ujętych w Programie.

Sprawozdania z realizacji programu przedkładane będą Radzie Gminy Nowy Duninów, w terminie do 31 marca, każdego kolejnego roku okresu jego obowiązywania.

VI PODSUMOWANIE

Powodzenie w realizacji Programu zależy będzie od ścisłej współpracy i zaangażowania poszczególnych podmiotów. Jedynie współpraca i sprawny przepływ informacji między nimi mogą zapobiegać pogłębianiu się różnego rodzaju patologii w środowisku rodzinnym oraz stanowić podstawę do kompleksowej i skutecznej pomocy świadczonej na rzecz dzieci i rodzin.

PRZEWODNICZĄCY

Rady Gminy

A. Pietrzak

Andrzej Pietrzak